

Shakkii Qurâ€™™aanaa Qulqullessuuf-2- Qurâ€™™aana fi Saayinsi

Description

Kutaa darbee keessatti Qurâ€™™aanni jecha Rabbii (subhaanahu wa taâ€™™aalaa) taâ€™™uu ragaalee agarsiisan ilaalle jira. Ammas itti fufun ragaa afraffaa ilaalla. Innis:

4.Wantoonni Qurâ€™™aana keessatti dubbataman wanta jiruun wal qunnamu

Wantoonni Qurâ€™™aana keessatti dubbataman haala nama ajaaâ€™™ibsiisuun saayinsii ammayyaati fi muxannoo namaa waliin kan wal simatanii fi walitti galaniidha. Saayintistoonni yeroo ammaa wanta Qurâ€™™aana keessa jiru yommuu argan, Qurâ€™™aanni kitaaba Rabbiin irraa buâ€™™e malee kitaaba namni barreesse akka hin taane mirkaneessanii jiru. Mee amma Qurâ€™™aana irraa Aayaata (keeyyattoota) muraasa saayinsi ammayyaatin wal qabatan haa ilaallu.

1.Guddinna Miciree ilma namaa ilaalchise Qurâ€™™aanni maal jedhaa?

Miciree (embryo) jechuun dhalachuun dura marsaa guddina ilma namaa fi beeladootati. Qurâ€™™aana keessatti Rabbiin Oltaâ€™™aan marsaa guddinna miciree ilma namaa ni dubbata.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ۝١٢

â€œDhugumatti, Nuti ilma namaa cuunfaa dhoqqee irraa taâ€™™e irraa uumne.

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ۝١٣

Sana booda iddoo tasgabbaaâ€™™aa fi eeggamaa (gadaamessa) keessatti coba bishaan saalaa isa taasifne.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

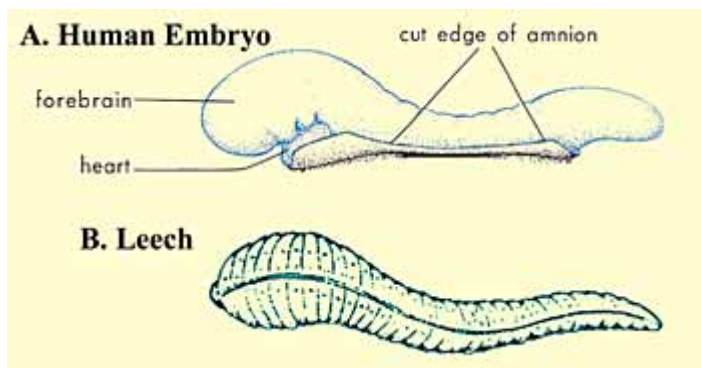
فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾

Sana booda bishaan saalaa alaqah (dhiiga ititaa) taasifne; ergasii dhiiga ititaa mudghah (wanta alanfame yookiin muraah foonii) taasifne; ergasii mudghah lafee taasifne; ergasii lafees foon itti uwwisne. Sana booda uumama biraa [daaâ€™ima] isa goone. Rabbii uumtota hunda caale tolti Isaa baayâ€™atte.â€• Suuratu Al-Muâ€™iminuun 23:12-14

Rabbiin abbaa ilma namaa kan taâ€™me Aadamin biyyee irraa uume. Achin booda sanyii isa coba bishaanii irraa uume.

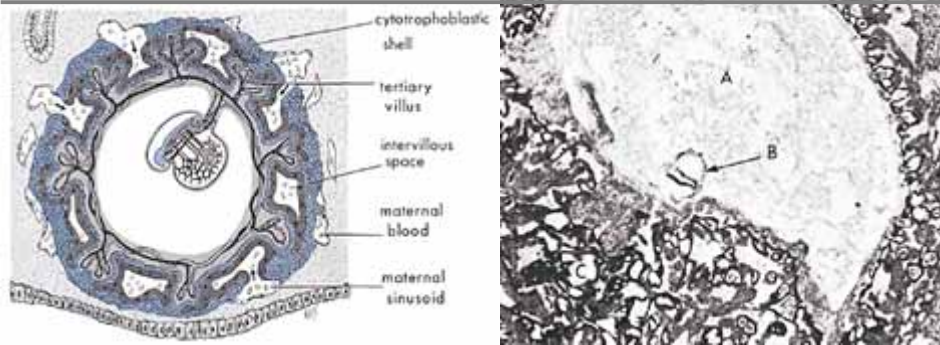
Jechi Arabiffaa â€œAlaqahâ€• jedhu hiika sadii qaba. Isaanis: (1) ulaanâ€™ula, (2) wanta rarraâ€™e fi (3) dhiiga ititaa.

Marsaa alaqah irratti ulaanâ€™ula miciree namaa waliin yommuu wali bira qabnu,akkuma fakkii 1 irraa mulâ€™atutti isaan lamaan jidduu wal fakkeenya ni argina. Marsaa kanatti micireen soorata isaa dhiiga haadhaa irraa argata akkuma ulaanâ€™ulli dhiiga wanta biraa soorattu.

Fakkii 1: Marsa alaqatti fakkii wal-fakkeenya ulaanâ€™ula (leech) fi miciree ilma namaa jidduu jiru agarsiisu.

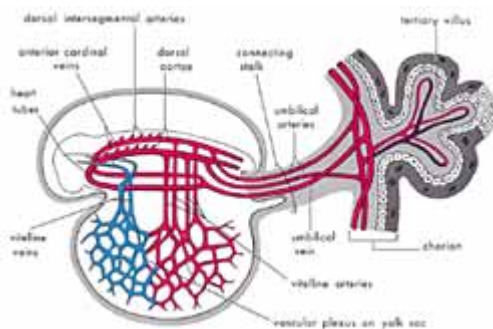
Hiikni lammataa alaqah â€œwanta rarraâ€™eedhaâ€œ. Kuni wanta yeroo marsaa alaqah gadaamessa haadhaa keessatti rarraâ€™iinsa miciree Fakkii 2 fi 3 irraa arginuudha.

Fakkii 2: Fakkii jalqabaa irraa rarraa™iinsa miciree gadaamessa haadhaa keessatti ni argina.

Fakkii 3: suuraa maaykiroskoopin kaafame irraa yeroo marsaa alaqah gadaamessa haadhaa keessatti rarraa™iinsa miciree (Bakka B) ni argina.

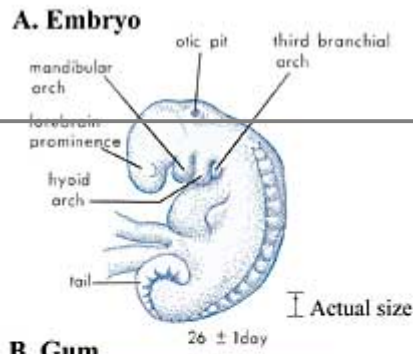
Hiikni sadaffaan alaqah **dhiiga ititeedha**. Marsaa alaqaa irratti bifni alaa miciree fi qaraxiixiin isaa dhiiga ititeen wal fakkaata. Sababni isaa, marsaa kana irratti dhiigni baaya™een miciree keessatti ni argama. (Ilaali fakki 4) Akkasumas, yeroo marsaa kanaa, hanga dhuma torbaan sadaffaatti dhiigni miciree keessa hin naanna™u. Kanaaf, marsaa kana irratti micireen dhiigaa ititaa fakkaata.

Fakkii 4: Marsaa alaqah irratti fakkii sirna onnee fi hidda dhiigaa miciree agarsiisu. Marsaa kanatti dhiigni baaya™een miciree keessatti waan argamuuf bifni alaa miciree fi qaraxiixiin isaa dhiiga ititeen wal fakkaata.

Kanaafu, yeroo marsaa alaqah hiikni alaqah sadan ibsa micireetin sirritti walitti gala ykn wal simata.

Marsaan itti aanu aaya keessatti dubbatame marsaa **mudghah** jedhuudha. Jechi Arabiffaa mudghah jedhu hiika æwanta alanfame• qaba. Osoo namni tokko maastikaa afaan keessa kaa™ate alanshee, ergasii marsaa mudghah irratti maastikaa alanshe san micireen wal bira qabee, micireen wanta alanfame saniin wal fakkaata jenne goloobu (guduunfu) dandeenya. Sababni kanaa somaayitiin dugda miciree irratti argamu æwanta alanfame san bakka ilkaan cinineen• wal fakkaata. (Ilaali fakkii 5 fi 6)

B. Gum

Fakkii 5 (jalqaba irratti kan argamu)- Marsaa mudghah irratti suuraa miciree umriin isaa guyyaa 28 gahe agarsiisu.

Fakkii 6 (kan itti aanu): Marsaa mudghah irratti gubbaan ijaarsa miciree maastikaa alanfameen yommuu wal-bira qabamu, isaan lamaan jidduu wal fakkeenya argina. **A)** Fakkii miciree (Embryo) kaafame agarsiisa. **B)** Suuraa maastikaa (gum) alanfamee agarsiisa. (Iddoo gadi baqaqaa dugda miciree **A** irratti argamu mee ilaalaa. Akka waan ilkaan cininee fakkaata. Haala kanaan maastikaa alanfameen bakka ilkaan cinineen wal fakkaata. Ammas guutuu miciree kanaa yommuu ilaallu muraa foonitiin kan wal-fakkaatudha. Sababni isaas, harka, luka fi qaamole biroo guutuu hin baafanne.)

Amma of haa gaafannu, Nabii Muhammad (SAW) bara 1400 dura akkamitti kana hunda beeku danda’TMe, osoo saayintistoonni dhiyooma kana meeshaa ammayyaa fi maaykirooskoppi baay’TMee cimaa yeroo san hin jirretti fayyadamuun wanta kana (marsaa miciree) argatan?

Pirofessar Emeritas Kiiz L.Muur fiildi anatomi fi micireetin saayintisti addunyaa irratti beekkame fi kitaaba gara afaan sadeetitti hiikame ‘The Developing Human’ jedhu kan barreessedhaTM, Piroofesarri kuni bara 1984 tti badhaasa addaa J.C.B Grant Award jedhamu fiildi anaatomitiin Waldaa Anaatomota Kanaadaa irraa argate.

Bara 1981 tti Koonfiransi Meedikala 7ffaa Sa’TMuudi Arabiya magaalaa Dammaam keessatti adeemsifame irratti Piroofesarri Emeritas Kiiz L.Muur akkana jedhe, ‘Qur’aana keessatti waa’TMee guddinna ilma namaa ilaalchise himoota jiran akka ifa ta’TMuuf gargaaru kootif gammachuun natti dhagahama. Himoonni kunniin Rabbiin irraa gara Muhammad kan dhufan ta’TMuu ifa naaf ta’TMee jira. Sababni isaas, beekumsi kuni hundi jaarraa baay’TMeen booda malee hin argamne. Kuni Muhammad Ergamaa Rabbii ta’TMuu akka qabu naaf mirkaneessa.’

Itti aanse, Piroofesarri kuni gaafi kana gaafatame, ‘Kana jechuun Qur’aanni jecha Rabbii ta’TMutti ni amanta jechuudhaa?’ Innis akkana jechuun deebise, ‘Kana fudhachu keessatti ulfaatinna homaatu hin argu.’ (Kana jechuun, Qur’aanni jecha Rabbii ta’TMutti amanuu wanti

natti ulfaatu hin jiru. Jecha Rabbii ta'etti nan amana.)

2. Qur'aana waa'ee gaaraa ilaalchisee maal jedhaa?

Rabbiin ni jedha:

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ۝٦

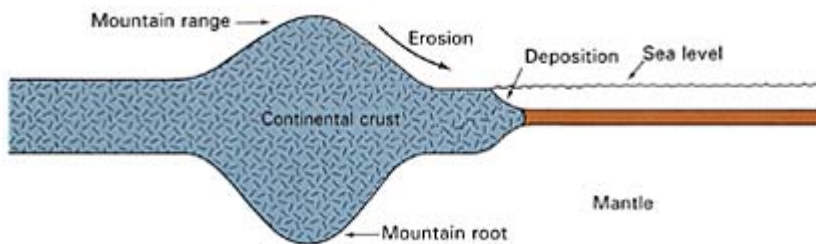
“Sila Nuti dachii firaasha hin goonee?”

وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا ۝٧

Gaarreenis shikaali [hin goonee]? • Suuratu An-Naba 78:6-7

Aaya jalqabaa irratti “dachii firaasha hin goonee?” yommuu jedhu “diriirtu fi mijooftu hin goonee?” jechuu Isaati.

Saayinsiin ammayyaa gaarreen lafa jalatti hidda gadi fagoo akka qaban mirkaneesse jira. Hiddi kuni dachaa baay'ee dheerinna gaaraa lafaa oliitin wal-qixxaatun lafa keessatti gadi lixu danda'a. Kanaafu, odeefannoo kana irratti hundaa'un jechi gaarreen ibsuuf garmalee mijaa'aa ta'ee jecha “shikaali” jedhuudha. Sababni isaas, shikaalin baay'een yoo sirnaan lafa qabate, lafa jalatti kan dhokateedha. (Hiddi shikaali gadi fagoodha. Gubbaa irraa wanti mul'atu xiqqaadha. Haaluma kanaan gaarris hiddi isaa gadi fagoodha.)

Fakkii 7: Garreen akkamitti hidda gadi fagoo akka qabanii fi bocni isaanii shikaalin akka wal-fakkaatu fakkii kaafame. (*Earth Science*, Tarbuck and Lutgens, p. 158.)

Seenan saayinsi akka nutti himutti tiyoorin gaarreen hidda gadi fagoo qabaachu agarsiisu bara 1865 keessa Astronomara Royal, Sir Joorj A'eri jedhamuun jalqabame.

Akkasumas, gaarreen dachiin akka hin sochoone tasgabbeessu keessatti gahee ola'anaa taphatu. Rabbiin (subhaanahu wa ta'aa) ni jedha:

“Akka [dachiin] isiniin hin sochoonef dachii keessatti gaarreen godhe,” (suuratu An-Nahl 16:15)

Haaluma kanaan tiyoorin Pilet tektooniks jedhamu “gaarreen dachiin akka hin sochoonef tasgabbeessuf akka fayyadan.” yaada jedhu qabatee jira. Beekumsi gahee gaarreen dachii tasgabbeessu keessatti qaban, baruma 1960 keessa Pilet tektooniks wiirtu godhachuun hubatamu jalqabe. (Pilet

tektooniks (Plate tectonics) jechuun tiyoori baqana dachii lisosfeer jedhamu qoratuudha.)

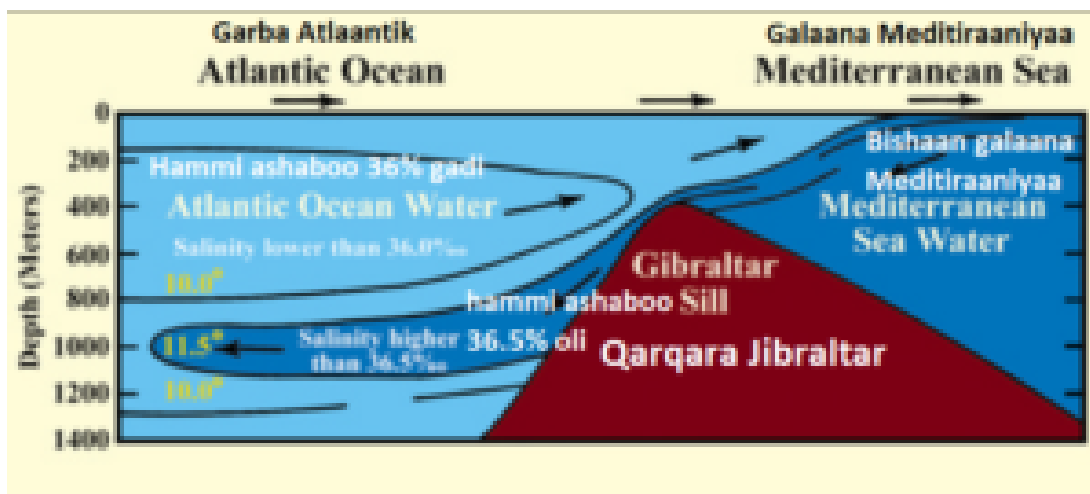
Yeroo Nabii Muhammad (SAW) eenyutu boca dhugaa gaarreeni beeku danda’TMaa? Gaarri guddaan namni tokko of fuundarratti arguu lafa keessatti gadi lixuu fi akkuma saayinsiin mirkaneesse hidda cimaa qabaachu isaa eenyutu yaadu danda’TMe? Jiyoolljiin ammayyaa haqa keeyyata Qur’aTManaa mirkaneesse jira. (Jiyooloji jechuun damee saayinsi waa’TMee dachii qoratuudha.)

3. Qur’aTMaanni waa’TMee galaanaa fi laggeeni maal jedhaa?

(Girdoo jechuun wantoota lama kan addaan baasu fi akka walitti hin makamne kan dhoowwudha.)

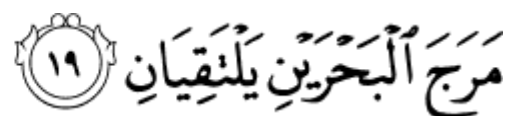
Saayinsiin ammayyaa bakki galaanonni lamaan itti wal-qunnaman girdoon isaan lamaan jiddu akka jiru argatee jira. Girdoon kuni galaanota lamaan tempireechara, hamma ashaboo fi rukkinna mataa ofii qaban addaan baasa. Fakkeenyaaf, bishaan galaana Meditiraaniya fi bishaan Garba Atlaantikii wal-bira yommuu qabnu, bishaan galaana Meditiraaniyaa hoo’TMaa, ashaboo kan qabuu fi rukkinni isaa xiqqaadha.

Galaanni Meditiraaniyaa qarqara Jibraltar irraan garba Atlaantik yommuu seenu, gadi fageenya meetira 1000 tin garba Atlaantik keessa kiloometrii baay’TMeeff amaloota ofii hoo’TMaa, ashabawaa fi rukkinna xiqqaa qabatee adeema. Bishaan Meditiraaniyaa gadi fageenya kana irratti ni tasgabbaa’TMa (bakka ofi qabatee tura)- fakkii armaan gadi ilaali

Fakkii 8: Bishaan galaana Meditiraaniyaa amaloota hoo’TMaa, ashabawaa fi rukkinna ofii qabatee garba Atlaantik seena. Sababni isaas, girdoo isaan lamaan addaan baasu isaan jidduu jira. (Marine Geology, Kuenen, fuula 43)

Danbaliin guddaan, yaa’TMinsi cimaa fi sochiin jabaan galaanota kanniin keessa haa jiraatuyyu malee, walitti hin makaman yookiin girdoo kana hin darban. Qur’aTMaanni waa’TMee kanaa yommuu dubbatu akkana jedha:

âœGalaanota lama kan wal-qunnaman taasise gadi lakkise.

يَنْهَمَا بَرَزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ٢٠

Gidduu isaani girdootu jira, [tokko tokko irratti] daangaa hin darbu (walitti hin makaman).

فَيَأَيُّ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٢١

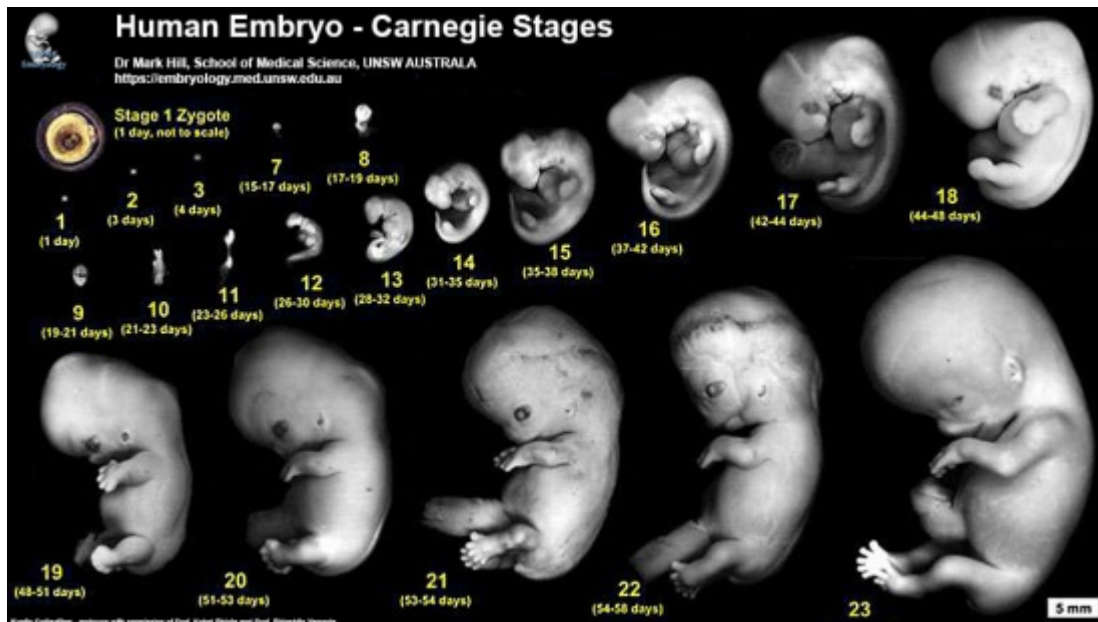
Kanaafu, tola Gooftaa keessanii irraa kamiin kijibsiiftu? (suuratu Ar-Rahmaan 55:19-21)

Kitaaba armaan gadi irraa keeyyattota saayinsiin wal-qabatan muraasa isaanii qofa asitti dhiyeesse. Namni barbaade kitaaba guutu buusun dubbisu dandaâ™a.

Guduunfaa

â€•Qurâ™aanni haala nama ajaaâ™ibsisuun marsa uumama ilma namaa ni hima. Jalqaba Rabbiin Aadamii biyyee irraa uume. Ergasii sanyiin isaa marsaa uumama kanaa qabu:

1.Nuxfa (coba bishaan saalaa)â€”2.Alaqah (dhiiga ititaa)â€”3.Mudghah (wanta alanfame ykn muraa foonii)â€”4.Mudghah irraa lafee uumeâ€”5.Lafee foon uwwiseâ€”ergasii nama godhee uume.

Rabbii akkanitti ilma namaa uume qulqullaaâ™e, toltuun Isaa baayâ™atte.

Eenyutu waggaa 1400 dura yeroo meeshaan ammayyaa hin jirretti kana qorate, marsaalee kanniin himu dandaâ™aa? Kanaafu, Qurâ™aanni jecha Rabbii akka taâ™e shakkii wayitu hin qabu.

Fakkiin armaan olii embryology.med.unsw.edu.au irraa fudhatame.

â€• Garreen hidda gadi fagoo akka qabanii fi hojiin isaanii dachii akka hin sochoone eegu akka taâ™e Qurâ™aanni waggoota 1400 dura dubbatee jira.

â€•Galaanni lamaan wal-qunnamuun wal keessa yaaâ™an walitti hin makaman. Isaan jidduu girdoon (barrier) hin mulâ™anne waan jiruf.

Hubachiisa: Copy-paste osoo gochuu baattani bareeda. Sababni isaas, Aayaatni Qurâ™aana fi fakkiwwan armaan olitti mulâ™atan fesbuuki irratti hin bahan. Bakka kanaa share gochuun

dubbistoonni sirritti akka hubatan gumaacha godhaa.

Madda:

[A Brief Illustrated Guide to Understanding Islam](https://www.islam-guide.com/ch1-1-a.htm) Fuula 6-18 Kitaabni kuni online irrattis ni argama.

<https://www.islam-guide.com/ch1-1-a.htm>

<https://www.islam-guide.com/frm-ch1-1-a.htm>

Date Created

May 19, 2018

Author

admin